

ΟΜΙΛΙΑ ΝΙΚΟΛΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΣΤΗΝ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ

ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ «ΑΝΔΡΕΑΣ ΑΡΜΕΥΤΗΣ»

Φίλες και φίλοι, ο Ανδρέας Αρμεύτης ήταν παράδειγμα πατριωτισμού εντιμότητας, και δημοκρατικού ήθους γι' αυτό είναι με ιδιαίτερη τιμή που βρίσκομαι εδώ απόψε σε αυτήν την πάρα πολύ ενδιαφέρουσα συζήτηση και ευχαριστώ το Ίδρυμα Αρμεύτη για την πρόσκληση. Θεωρώ ότι σήμερα περισσότερο παρά ποτέ οφείλουμε να μας καθοδηγούν αυτά που βρίσκονται στο επιτύμβιο επίγραμμα του Ανδρέα Αρμεύτη, «Το σώμα μου κί' αν έφθειρε ο φασισμός κί' ο χρόνος, την ιδέα ποτέ».

Φίλες και φίλοι ομολογώ ότι σε αυτήν την συζήτηση πού αφορά το πιο σημαντικό θέμα που μας απασχολεί όλου, βρισκόμαστε σε μια βασική αδυναμία, όλοι μας, σήμερα παρά ποτέ, γιατί θεωρώ ότι το πού βρισκόμαστε σήμερα στο κυπριακό και ποια είναι τα επόμενα βήματα, χαρακτηρίζεται από ασάφεια και αοριστία. Γι' αυτό θα προσπαθήσω να προχωρήσω σε κάποιες διαπιστώσεις πριν καταλήξουν εις άλλες εισηγήσεις για τα επόμενα βήματα. Το Κράν Μοντανά κατέληξε με αποτυχία και ένα παρατεταμένο αδιέξοδο που συμφωνώ ότι βολεύει την Τουρκία. Κατέληξε σε μια από τις πιο κακές εκθέσεις Γ.Γ των Ηνωμένων Εθνών για την Κύπρο. Καταλήξαμε σε αποτυχία, μη επίλυση του Κυπριακού με την Τουρκία να λαμβάνει συγχαρητήρια για την καλή της θέληση και διάθεση στις προσπάθειες εξεύρεσης λύσης και εμείς περίπου να βρισκόμαστε στο εδώλιο του κατηγορουμένου και ιδιαίτερα σε ότι αφορά το ενεργειακό μας πρόγραμμα. Από την άλλη σημειώνω δεικτικά ότι για 9 χρόνια διαπραγματευόμαστε σε αυτό τον κύκλο των διαπραγματεύσεων το κεφάλαιο της διακυβέρνησής, το κεφάλαιο που εμείς είχαμε να δώσουμε εξ' ου και η έκθεση του Γ.Γ στην ουσία περιλαμβάνει μόνο δικές μας υποχωρήσεις. Οι διαπραγματεύσεις κατέρρευσαν μέσα σε δύο μήνες, μόλις πήγαμε να συζητήσουμε το κεφάλαιο της ασφάλειας, των εγγυήσεων, του στρατού, με άλλα λόγια αυτά που πρέπει να μας δώσει η Τουρκία για να καταλήξουμε σε μια λύση του Κυπριακού. Έχουμε από την άλλη την ομολογία του ίδιου του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Αναστασιάδη, ο οποίος στο τελευταίο του διάγγελμα έχει πει και έχει ομολογήσει, το έχει παραδεχτεί ο ίδιος, ότι η πολιτική που ακολουθήθηκε έχει οδηγήσει σε αποτυχία. Συμφωνούμε σε αυτό το σημείο με τον πρόεδρο της δημοκρατίας, όμως δεν είναι μόνο μια διαδικασία που κατέληξε σε αποτυχία. Όπως περιέγραψα προηγουμένως είναι ολόκληρη η τακτική και η στρατηγική που ακολουθήσαμε που οδήγησε σε αυτή την αποτυχία, και εγώ θα ξεκινήσω με

μια άλλη ερώτηση που θεωρώ πρέπει να απαντήσουμε: Γιατί αποτύχαμε να λύσουμε το κυπριακό όχι μόνον τώρα, αλλά εδώ και 44 χρόνια. Αυτή είναι η πιο βασική ερώτηση που πρέπει να απαντήσουμε για τους σκοπούς της σημερινής συζήτησης. Η δική μου απάντηση είναι πως πολλοί είναι οι λόγοι, αλλά ένας, ο κύριος, ο βασικός είναι η αδιαλλαξία της Τουρκίας, γιατί είναι παράλογες οι απαιτήσεις της Άγκυρας, όχι μόνον τώρα, αλλά διαχρονικά και είναι αυτές οι απαράδεκτες απαιτήσεις που οδηγούν σε αδιέξοδο. Δεν πιστεύω για παράδειγμα ότι ο κύριος Γιώργος Βασιλείου, ο μακαριστός Γλαύκος Κληρίδης, ο Δημήτρης Χριστόφιας και σήμερα ο Νίκος Αναστασιάδης αυτοί που κυβερνούν και διαχειρίζονται το κυπριακό τα 25 από τα τελευταία 30 χρόνια, που ήταν και είναι Πρόεδροι, ως τους χαρακτηρίσουμε της μιας σχολής σκέψης στο κυπριακό, δεν πέτυχαν επειδή δεν είχαν ευφάνταστες ιδέες για την διακυβέρνηση. Απέτυχαν να λύσουν το κυπριακό επειδή οι αξιώσεις της άλλης πλευράς είναι παντελώς παράλογες, μη παραγωγικές, απαράδεκτες και αυτές οι θέσεις είναι που έχουν οδηγήσει στα αδιέξοδα και στις αποτυχίες των τελευταίων ετών. Τούτο δε σημαίνει ότι η δική μας διαχείριση ήταν πάντα η καλύτερη, απλά επισημαίνω ότι ο βασικός λόγος της αποτυχίας είναι αυτός, επομένως εάν συμφωνούμε ότι εκεί είναι το πρόβλημα, δηλαδή στο ότι αποτύχαμε να κάμψουμε την αδιαλλαξία της Άγκυρας, τότε θα πρέπει να προβληματιστούμε γιατί, όλοι μας αποτύχαμε σε αυτόν το στόχο - και θέτω σε αυτήν την κατηγορία, της αποτυχίας - όλες τις κυβερνήσεις ανεξαιρέτως που δεν κατάφεραν να κάμψουν την αδιαλλαξία της Τουρκίας. Θα πρέπει να προβληματιστούμε ακριβώς κατά πόσο αυτό το ζήτημα μας έχει απασχολήσει επαρκώς σε σχέση με την στρατηγική και την τακτική που ακολουθούμε τα τελευταία χρόνια. Θέλω να υπενθυμίσω ότι σε αυτόν τον τελευταίο κύκλο των διαπραγματεύσεων κάποιοι μας έλεγαν ότι περίπου τα έχουμε λύσει όλα, ο κ. Άιντε για παράδειγμα και έμεινε το τελευταίο μίλι, έμεινε μόνο το κεφάλαιο της ασφάλειας και των εγγυήσεων. Εμείς τότε διαφωνούσαμε και λέγαμε ότι το ζήτημα της βιωσιμότητας, της λειτουργικότητας της λύσης είναι εξίσου σημαντικό και παραμένει σε εκκρεμότητα, όπως διαπιστώνεται και από τον ίδιο τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας σήμερα και σε αυτό το σημείο συμφωνούμε με τον κ. Αναστασιάδη. Χωρίς να είναι λειτουργική και βιώσιμη η λύση δεν έχουμε ελπίδα να συμβιώσουμε μαζί με τους συμπατριώτες μας Τουρκοκύπριους σε συνθήκες ειρήνης και ασφάλειας πάνω σε αυτό το νησί, γιατί είναι μέσα από την παράλυση και την διάλυση του κράτους που θα ακολουθήσουν όλα τα δεινά, ιδιαίτερα εάν αυτά θα συνδυαστούν με επεμβατικά δικαιώματα

εγγυήσεις και κατοχικό στρατό που θα παραμείνει και μετά την λύση. Μέχρι εδώ συμφωνούμε με την διάγνωση που κάνει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Διαφωνούμε με την θεραπεία και θέλω να υπενθυμίσω ότι και εμείς μιλήσαμε για μια νέα στρατηγική που απαιτείται σήμερα, αλλά σε καμία περίπτωση δεν μπορούμε να συναινέσουμε με αυτά που φαίνονται να συζητούνται, ξεκινώντας από τη «χαλαρή ομοσπονδία», που θα συμφωνήσω ότι ακόμα δεν μας έχει επεξηγηθεί από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, ούτε στις συνεδρίες του Εθνικού Συμβουλίου, ούτε δημόσια ούτε και πιστεύω οποιοσδήποτε έχει καταλάβει ποια είναι η πρόταση του Προέδρου της Δημοκρατίας, τουλάχιστον από τις δημόσιες του παρεμβάσεις. Αφήστε δε που δεν λύνετε το βασικό πρόβλημα με αυτή την εισήγηση. Αν το πρόβλημα είναι τα βέτο και φύγουν 10 αρμοδιότητες από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση θα παραμείνουν μόνο 14, δεν θα παραλύσει το κράτος με τις υπόλοιπες 14 με τα βέτο; Και ποια θα φύγουν; Εάν αποφασίσουμε ότι τα ψάρια, η αλιεία, δεν θα είναι στην ομοσπονδιακή κυβέρνηση, θα είναι αρμοδιότητες των πολιτειών, δεν θα έχουμε ευρωπαϊκές οδηγίες να υιοθετούμε και να εφαρμόζουμε; Πως θα εφαρμοστούν αυτές οι Ευρωπαϊκές Οδηγίες; Δυστυχώς, αυτό που εμείς διαπιστώνουμε είναι ότι με αυτήν την εισήγηση, όχι μόνο δεν επιλύετε το πρόβλημα της δυσλειτουργίας και της λειτουργικότητας της λύσης, αλλά το βλέπουμε ήδη - και το βλέπετε και εσείς με τη συνέντευξη του κ. Τσαβούσογλου - αυτή η πρόταση έχει δώσει την ευκαιρία στην τούρκικη πλευρά, να προωθήσει την πάγια θέση της σε σχέση με τη λύση του κυπριακού, συνομοσπονδία ή λύση δύο κρατών. Αυτό εξάλλου λέει ο κ. Τσαβούσογλου, ότι είναι έτοιμη η Τουρκία. Παρακαλεί η Τουρκία να συζητήσει τέτοιες λύσεις, οι οποίες είναι ιδανικές γι' αυτή. Αυτό το υπονοούμενο θεωρώ αφήνει ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών στην έκθεση του όταν αναφέρετε σε νέες ιδέες, γιατί αυτή η αναφορά δεν έρχεται από το πουθενά, είναι μέσα στο πλαίσιο των συζητήσεων που διεξάγονται αυτή την στιγμή στο δημόσιο βίο. Ήδη η κ. Λούτ όπως φαίνεται ρώτησε σε πρόσφατη συνάντηση κατά πόσο είμαστε έτοιμοι να εξετάσουμε εναλλακτικές επιλογές μορφών λύσης. Επομένως, οφείλουμε όλοι μας να είμαστε ξεκάθαροι απέναντι σε τέτοιες προσεγγίσεις και αναφέρομαι φυσικά στην εισήγηση της Τούρκικης πλευράς, για να συζητήσουμε λύσεις συνομοσπονδίας ή δύο 2 κρατών. Το Δημοκρατικό Κόμμα δεν αποδέχεται και ουδέποτε πρόκειται να αποδεχτούμε μια τέτοια μορφής λύσης και θέλω να επισημάνω ακόμα ένα κίνδυνο, ότι με τον τρόπο που διεξάγεται αυτή η συζήτηση, εάν θεωρήσουμε ότι η συνομοσπονδία είναι ιδανική λύση για την

Τουρκία και έχει ήδη ακούσει το σχέδιο Β' από εμάς τους ίδιους, γιατί να πάει να ξανασυζητήσει ποτέ το σχέδιο Α' ;

Σε ότι αφορά τη λύση της συνομοσπονδίας, για να είμαι συγκεκριμένος, γιατί θεωρώ ότι είναι ιδανική λύση για την Τουρκία; Γιατί θα έχει τα καλά και των δύο κόσμων, δικό της κράτος αλλά και δικαίωμα παρέμβασης και στο Νότο και στην ΑΟΖ και στο έδαφος. Αυτή η λύση θα είναι ιδανική για την Τουρκία, γιατί όπως έλεγε κάποτε ο Τάσος Παπαδόπουλος, αυτό που επιδιώκει η Τουρκία είναι να αφέντης στον Βορρά και ισότιμος συνεταιίρος στον Νότο. Αυτό της δίνει η λύση της συνομοσπονδίας η λύση δύο κρατών. Δεν χρειάζεται να το εξηγήσω περαιτέρω. Μιλούμε για διχοτόμηση και αυτή δεν θα είναι η τελική λύση, όπως λέχθηκε προηγουμένως, αλλά αυτή θα είναι η απαρχή για τις νέες αξιώσεις της Τουρκίας με αναγνωρισμένο όμως το ψευδοκράτος.

Φίλες και φίλοι, τα τελευταία χρόνια όντως είχαμε έντονες διαφωνίες σε σχέση με την διαχείριση του κυπριακού, κυρίως, για εμάς, σε ότι αφορούσε την τακτική που ακολουθούσαμε, την στρατηγική που ακολουθούσαμε και την λειτουργικότητα της λύσης. Πιστεύαμε ότι αυτά που συζητούνταν υπό μορφή συγκλίσεων δεν ικανοποιούσαν, κατ' εμάς, τις προσδοκίες του λαού μας ή και τις πρόνοιες που εμείς είχαμε θέσει ως ελάχιστες για μια σωστή και λειτουργική και βιώσιμη λύση. Όμως θέλω να τονίσω κάτι: Είναι διαφορετικό πράγμα και καθόλα θεμιτό, να διαφωνούμε - και έντονα - για επιμέρους πτυχές της λύσης, να συμφωνούμε ή να διαφωνούμε για παράδειγμα για την εκ περί τροπής προεδρία , διαφορετικό όμως είναι να συζητάμε μια παντελώς διαφορετική μορφή λύσης .Είναι δύο διαφορετικές μορφές διαφωνίας και ίσως και για αυτό πρέπει να κάνουμε την αυτοκριτική μας γιατί τα τελευταία χρόνια, τις προηγούμενες δεκαετίες, τσακωνόμασταν μεταξύ μας και διαπραγματευόμασταν μεταξύ μας και η Τουρκία εν τω μεταξύ κέρδιζε και διαμόρφωνε τετελεσμένα επί του εδάφους, επί της διαδικασίας και επί της ουσίας. Είναι επομένως σημαντικό σήμερα περισσότερο παρά ποτέ να αναδείξουμε αυτά τα με οποία συμφωνούμε και αυτά που μας ενώνουν και ξεκινώ ακριβώς τις δικές μας εισηγήσεις.

1. Ξεκινώντας από αυτό το σημείο για εμάς ως ΔΗ.ΚΟ θεωρούμε ότι αυτό που έπρεπε και πρέπει να μας ενώνει είναι οι ομόφωνες αποφάσεις του Εθνικού Συμβουλίου. Το συμφωνημένο πλαίσιο του Εθνικού Συμβουλίου, όπως αυτό έχει συναποφασιστεί, Διζωνική δικοινοτική ομοσπονδία με το σωστό περιεχόμενο. Και είναι καθόλα θεμιτό όπως είπα και προηγουμένως να

συμφωνούμε ή και να διαφωνούμε για το περιεχόμενο και θα πείσουμε ή δεν θα πείσουμε τον λαό μας

2. Οι ενεργειακοί μας σχεδιασμοί πρέπει να προχωρήσουν. Η ενέργεια είναι πλέον κομμάτι του κυπριακού και το κυπριακό είναι κομμάτι του ενεργειακού, είτε μας αρέσει είτε δεν μας αρέσει. Με αυτό τον φακό μας βλέπουν κάποιιο με αυτόν τον φακό βλέπει συγκεκριμένες πτυχές του κυπριακού η Τουρκία και θεωρώ ότι θα πρέπει και εμείς να αντιληφθούμε ότι υπάρχει αυτή η διάσταση, όχι στις διαπραγματεύσεις, γιατί ουδέποτε πρέπει να διασυνδεθεί το ενεργειακό με τις διαπραγματεύσεις, αλλά σίγουρα οφείλουμε να αναγνωρίσουμε το γεγονός ότι είναι η συνδιαμόρφωση γεωστρατηγικών συμφερόντων στη Ανατολική Μεσόγειο, η διαμόρφωση συγκεκριμένων συμμαχιών με σημαντικούς περιφερειακούς παίχτες που θα μας δώσουν την ευκαιρία είτε να πιέσουμε την Τουρκία είτε να πείσουμε την Τουρκία να αλλάξει τις θέσεις της όσον αφορά το Κυπριακό και αντίστροφα να δώσουμε κίνητρο για την επίλυση του κυπριακού. Εάν αποδεχτούμε τις απειλές και τους εκβιασμούς της Άγκυρας αφαιρούμε αυτόν τον πάρα πολύ σημαντικό παράγοντα από τις προσπάθειες επίλυσης του κυπριακού.

3. Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι η μεγαλύτερη επιτυχία της πλευράς μας τα προηγούμενα χρόνια. Δυστυχώς και εδώ αποτύχαμε. Γιατί δεν έχουμε αξιοποιήσει αποτελεσματικά την Ευρωπαϊκή Ένωση, στο βαθμό που θα έπρεπε, ώστε να πιέζετε η Τουρκία από την Ευρώπη για να προχωρήσει ενδεχομένως σε συμβιβασμούς στις διαπραγματεύσεις Αντίθετα, δείτε πως μας αντιμετωπίζει η Ε.Ε σήμερα. Στην ουσία σαν βραχνά που εμποδίζει κάποιες χώρες να παίζουν τα παιχνίδια που θέλουν να παίζουν με την Τουρκία. Και αυτό πρέπει να αλλάξει, αξιοποιώντας ένα πάρα πολύ αρνητικό κλίμα που υπάρχει με την Τουρκία σήμερα.

4. Ενίσχυση της Κυπριακής Δημοκρατίας διεθνώς με μια αποτελεσματική διεθνή πολιτική όπου θα δηλώνει την παρουσία μας στην διεθνή κοινότητα, αναβάθμιση και ενίσχυση των θεσμών του κράτους, αξιοποίηση του διεθνούς δικαίου που αποτελεί ένα από τα βασικά μας πλεονεκτήματα και δυστυχώς σήμερα έχει καταντήσει ουδέτερος παράγοντας. Καμία χώρα δεν πρόκειται να αναγνωρίσει το ψευδοκράτος, όχι επειδή μας αγαπούν, αλλά επειδή η κατοχή εδάφους με τη χρήση βίας δεν γίνεται αποδεκτή από τη διεθνή κοινότητα στη βάση του διεθνούς δικαίου.

5. Περιουσιακό: Όταν απεμπολήσεις ότι έγινε κλοπή περιουσιών με τη βία, τότε το περιουσιακό μετατρέπεται σε πρόβλημα απαλλοτρίωσης, που δεν είναι.

Παρομοίως οφείλουμε αναδείξουμε όλες τις πτυχές που συντελούν κρίσιμους παράγοντες σε ότι αφορά τη συνέχιση της κυπριακής δημοκρατίας και μετά τη λύση του κυπριακού. Το κυπριακό δεν είναι νομικό πρόβλημα και το κατανοώ, αλλά πρέπει να προβληματιστούμε πως τα καταφέραμε να έχουμε 100% δίκαιο με βάση το διεθνές δίκαιο και σήμερα η Τουρκία να εισπράττει συγχαρητήρια και εμείς να είμαστε περίπου στο εδώλιο του κατηγορουμένου.

Φίλες και φίλοι, αυτό που απαιτείτε σήμερα είναι προβληματισμός για τα επόμενα βήματα, συλλογικότητα και χαιρετίζω αυτή την συζήτηση γιατί προσφέρει την ευκαιρία να ανταλλάξουμε απόψεις με σημαντικές πολιτικές δυνάμεις και αυτό που χρειαζόμαστε πάνω από όλα - φυσικά σε περίπτωση που επαναρχίσουν οι διαπραγματεύσεις και μακάρι να επαναρχίσουν σύντομα - είναι ρεαλιστική διεκδικητικότητα.

Να διεκδικήσουμε το δίκαιο του λαού μας, έτσι θα τιμήσουμε τον Ανδρέα Αρμεύτη και όλους όσους υπερασπίστηκαν την ελευθερία και την δημοκρατία.